

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ

««ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ընթացիկ իրավիճակը և իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը.

Առաջին ատյանի դատարանների ծանրաբեռնվածության ընթացիկ իրավիճակը առավել հիմնավոր պատկերացնելու համար ստորև ներկայացնում ենք 2013-2018թթ առաջին ատյանի դատարանների ծանրաբեռնվածության վիճակագրությունը:

2013 թվականի ընթացքում ստացվել է 4039 քրեական գործ, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է 4021 քրեական գործ, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է 4476 քրեական գործ, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է 4599 քրեական գործ, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է 5027 քրեական գործ, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել է 4844 քրեական գործ: 2013 թվականի ընթացքում ստացվել է մինչդատական վարույթի նկատմամբ դատական վերահսկողության ոլորտին վերաբերող 20.794 միջնորդություն, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է 21.150, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է 20.551, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է 21.322, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է 23.382, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել 26.192:

2013 թվականի ընթացքում ստացվել է 48.540 քաղաքացիական գործ, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է 85.772 քաղաքացիական գործ, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է 117.654 քաղաքացիական գործ, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է 132.581 քաղաքացիական գործ, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է 137.003 քաղաքացիական գործ, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել է 129.941 քաղաքացիական գործ: Նկատելի աճ է արձանագրվել նաև վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ գործերով, որոնց վերաբերյալ տվյալները դարձյալ ներկայացվում են սկսած 2013 թվականից. 2013 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 58.176 գործ, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 66.981 գործ, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 76.981 գործ, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 60.017

գործ, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 96.245 գործ, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել է վճարման կարգադրություն արձակելու վերաբերյալ 84.761 գործ: Նույն ժամանակահատվածում արձանագրվել է նաև սնանկության գործերի նկատելի աճ, ինչն էլ պայմանավորեց սնանկության գործերով դատարան հիմնադրելու անհրաժեշտությունը: Այսպես՝ 2013 թվականի ընթացքում ստացվել է 3376 սնանկության գործ, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է 4358 սնանկության գործ, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է 4926 սնանկության գործ, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է 8245 սնանկության գործ, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է 9218 սնանկության գործ, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել է 9326 սնանկության գործ:

Վարչական դատարանում 2013 թվականի ընթացքում ստացվել է 24.893 վարչական գործ, 2014 թվականի ընթացքում ստացվել է 16.897 վարչական գործ, 2015 թվականի ընթացքում ստացվել է 13.233 վարչական գործ, 2016 թվականի ընթացքում ստացվել է 16.552 վարչական գործ, 2017 թվականի ընթացքում ստացվել է 23.095 վարչական գործ, 2018 թվականի ընթացքում ստացվել է 21.719 վարչական գործ¹:

Վերոգրյալ վիճակագրությունը փաստում է առաջին ատյանի դատարանների դատավորների ծանրաբեռնվածության մասին:

Գործող իրավակարգավորումների համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգրքի 61-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ առաջին ատյանի յուրաքանչյուր դատավոր ունի 1 օգնական: Նախագծով առաջարկվում է առաջին ատյանի յուրաքանչյուր դատավորի օգնականների թիվը դարձնել 2՝ այսպիսով հնարավորություն ընձեռելով մեղմել դատավորների ծանրաբեռնվածությունը: Դատավորը թե՛ գործն ըստ էության լուծող դատական ակտ, թե՛ միջանկյալ դատական ակտ կայացնելիս կաշկանդված է որոշակի ժամկետով և հետևաբար գործի համակողմանի ուսումնասիրության և լուծման համար վերջինիս անհրաժեշտ է արհեստավարժ թիմ, որը վերջինիս կներկայացնի գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի, միջանկյալ դատական ակտերի նախագծերը և այդպիսով կնպաստի սահմանված ժամկետում էլ ավելի որակյալ դատական ակտերի կայացմանը: Արդյունքում, այս փոփոխությունը կնպաստի արդարադատության բարելավմանը: Առաջին ատյանի դատարանի

¹ Տե՛ս «Տարեկան հաղորդում», Բարձրագույն դատական խորհուրդ. Էջ 59, ք. Երևան, 2019թ.:

դատավորի աշխատակազմը 1 օգնականով լրացնելու գաղափարը ուղղված է առաջին ատյանի դատարանների դատավորների ծանրաբեռնվածությունը հնարավորինս թեթևացնելուն, նոր աշխատատեղեր ստեղծելուն, այն է՝ առաջին ատյանի դատավորի օգնականի նոր՝ 183 հաստիք: Այն իր հերթին հնարավորություն կընձեռի առաջին ատյանի դատավորի օգնականի հաստիքի համար նախատեսված պահանջները բավարարող իրավաբաններին դիմել սահմանված հաստիքի համար:

Ակնկալվող արդյունքները.

Նախագծի ընդունման արդյունքում կթեթևացվի առաջին ատյանի դատավորների ծանրաբեռնվածությունը, ինչը իր հերթին կնպաստի էապես ավելի որակյալ դատական ակտերի կայացմանը, արդարադատության բարելավմանը: Նախագծի ընդունման արդյունքում կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր: